

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

De Fideicommissis, Primogenitvris, Et Majoratibvs

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. CLXVIII. Romana fideicommissi de Marganis. An gravatus fideicommisso possit bona fideicommissaria permutare cum se ipso, & alia æque idomea subrogare; Et incidenter, an ratio conservationis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74060)

ROMANA FIDEICOMMISSI DE MARGANIS

P R O

FRANCISCO & MAURITIO
DE ASTE,

C V M

HOSPITALIBUS S. JACOBI
Incurabilium, S. Salvatoris ad Sancta
Sanctorum & Consola-
tionis.

Casus resolutus per A.C. pro illis de Aste.

An gravatus fideicommissio possit bona fideicommissaria permutare cum se ipso, & alia æquidonea subrogare; Et incidenter, an ratio conservationis bonorum in familia adjecta prohibitioni alienationis vel alteri dispositioni, an sit apta restringere præcedens fideicommissum restitutorium ad favorem omnium descendendum indefinitè ordinatum, ità ut non nisi agnatis conveniat.

SUMMARIVM.

- 1 **F**abri series.
- 2 Permutatio non est de alienationibus prohibitis.
- 3 Cautela juxta quam fideicommissarius releveret ab onere rescindendi melioramenta, & meliorans non damnificatur.
- 4 Quando ratio ampliet vel restringat fideicommissum.
- 5 De lata significatione verbi familia.
- 6 Fideicommissum particulare interpretandum ex universali.

DISC. CLII.

Tullia Cervina, instituto hærede Fabio Margano ex filia nepore, ei sine filiis, nepotibus, & descendens decedenti substituit in domo suæ habitationis dicta tria Hospitalia, mandando dictam domum nunquam alienari posse, sed semper remanere debere in familia filiorum, nepotum & descendendum dicti Fabii; Cum autem idem Fabius nuptui tradidisset Claricem filiam Jo. Baptistæ de Aste cum dote scutorum 13. mil. in quorum

solutionem dictam præsertim domum assignavit, quam deinde Honuphrius & N. Fabii filii obtinuerunt declarari ab A. C. in eo statu æstimatam scura 4. m. spectare ad fideicommissum pro duabus extribus partibus, & sic profectus 2666. Sed cum tractu temporis Franciscus Jo. Baptistæ & Claricis filius, cui eadem domus in portionem obvenerat, in eadem ex affectione, quod ibi natales habuerit, conspicuum ædificium cum notabili sumptu fecit. 60. m. & ultra construxerit, cupiens illud ab hujusmodi vinculo liberare, nec nos ob imminentem certam extinctionem familiæ Marganz, de qua solum superstes erat unus ex dictis fratribus Sacerdos & Religiosus professus, declarari facere fideicommissum à dicto Tullio ordinatum ad ipsum ac Mauritiū ex Carolo fratre nepotem, eorumque descendentes pertinere in exclusionem dd. Hospitalium, quorum administratores & agentes imminentem pertinentiam per mortem dicti Religiosi jactaverant, Hinc propterea judicium instituit coram A. C. per quod citatis dd. Hospitalium administratoribus petiit utrumque declarari.

Pro dicto Francisco scribens, quatenus pertinet ad primam petitionem super dicti ædificii liberatione, aliarumque domorum valoris supra narrati scutorum 2666. subrogationem, eam omninò justam dicebam, ita ut incongrua videretur dictorum Administratores oppositio, Tum quia inter prohibitas alienationes bonorum fideicommissi non reperitur permutatio, quoties vel justa causa vel fideicommissi utilitas concurrat, nisi illa specialiter prohibita sit ex congestis per *Fusar. q. 530.* Atque in præfenti satis justa causa concurrebat liberandi adeo conspicuum ædificium ab hujusmodi onere ei omninò inadæquato, quod ita tendebat etiam in fideicommissi dictorumque piorum locorum utilitatem, quoniam post extinctas ipsorum de Aste lineas, verisimiliter per longissimum tempus duraturas, dum uterque numerosam prolem habebat, ferè impossibilis redderetur probatio idenitatis dictæ domus solo penitus æquatæ, ità ut inextricabilem litium anfractum pati cogentur, cum ita certum habeant corpus integrè pertinens ad fideicommissum.

Tum etiam quia, si de juris communis dispositione juxta plurium opinionem, clarius verò in Urbe ex *Constit. 22. Gregorii XIII.* pro Urbis ornatu, ac pro conspicuo ædificio construendo licitum est extorcere retractum coactivum, atque invitos dominos compellere ad vendendas eorum domus vel situs, quamvis essent piorum locorum, vel ad fideicommissa spectarent cum hac differentia, quod ubi hujusmodi retractus exercetur in bonis liberis privatorum, sufficit solvere pretium in pecunia, ubi verò in bonis fideicommissariis vel ecclesiasticis seu piorum locorum danda est altera res stabilis æquivalentis valoris, quæ in præfenti offerebatur, ut pluries ad materiam retractus *sub tit. de servitutibus*, hinc proinde multò magis cum se ipso id fieri poterat.

Alia etiam efficaci ratione concurrente, quod ubi in bonis fideicommissariis magna & satis notabilia sunt melioramenta, ita ut factò casu fideicommissi, ferè impossibilis fideicommissario reddatur illorum resectio, tunc Rota sæpius rationaliter practicavit cogere gravatum seu possessorem cum melioramentorum exceptione repellente fideicommissarium ad solvendum huic in pecunia, seu alia re æquivalenti valorem bonorum fideicommissariorum juxta statum antiquum non meliora-

Kk 4 cum

tum, ut sæpius practicatum habetur, præsertim in Romana fideicom. de Spiritibus coram Bichio dec. 318 p. 9. rec. num. 37. cum seqq.

Eo magis verisimili testatrix voluntate in idem accedente, cum ipsa ob affectionem erga propriam natalitiam domum principaliter respexisse videatur, & ad istius conservationem in ejus descendencia, unde propterea satis probabile esse dicebam, quod multo magis gratum habuisset illam adeo notabiliter meliorari, atque ad formam insignis palatii reduci, in eodem ipsius sanguine & descendencia verisimiliter durari, unde propterea ex pluribus, casus videbatur planus, qualem quoque judex censuit juxta petita, decernendo, præsertim quia scribentes in contrariū insisterendo solum in regulis generalibus prohibita alienationis bonorum fideicommissi, ac super testatrix affectione nil deducebant consideratione dignum, quod dubitandi ansam præbere posset; Eo etiam ex hac parte considerato, quod ubi oppositio esset ex parte fideicommissariorum successivè vocatorum de sanguine & descendencia testatoris, aliquam probabilitatem haberet oppositio, ex eo quod eorum magis interesset bona antiqua majorum conservari, & obtinere, ob illorum memoriam & nobilitatis conservationem, seu affectionem quam moderna subrogata, quæ rationes cessant in hujusmodi piis locis, quorum interesse est solum burfale, dum omnes domus habent conductitias, unde propterea nihil interest, eas in uno vel altero loco seu unam vel alteram æquivalentem domum habere.

Aliqua major difficultas fuit circa alterum punctum, præcedentibus dictis piis locis hoc particulare fideicommissum ordinatum non esse ad favorem universæ descendentiæ testatrix, sed esse solum masculinum agnaticum in ultimo masculino de Marganis terminandum stante quod testatrix mandavit domum conservari debere in domo & familia filiorum ac descendencium dicti Fabii, quam dispositionem seu rationem utpote non accessorie sed principaliter ordinatam, dicebant esse aptam ad reformandam novam voluntatem seu inducendum novum fideicommissum, juxta receptam distinctionem, de qua in vulgato consil. Decii 636.

In contrarium dicebam stare veritatem, qualem etiam eventus declaravit, cum ita pariter judicatum fuerit, quoniam hic non agebatur de fideicommissio implicito deducto solum ex dicta ratione conservationis dictæ domus in familia, quo casu non improbabiler prætendi posset illud extendendum non esse ultra dictam rationem seu causam ejus productivam, sed aderat præcedens fideicommissum universale dupliciter clarum, Primum nempe quia positi erant in conditione omnes dicti Fabii filii nepotes & descendentes in infinitum, qui propterea censebantur omnes vocati ex Statuto U. bis, quod locum habet in omnibus, qui in conditione positi sint etiam si per vocabulum generale & collectivum descendentiæ vel familiæ, ut sæpius hoc tit. Et secundo quia aderat favore omnium prædictorum vocatio expressè dispositiva, nec dubitatur sub nomine generico filiorum, nepotum & descendencium venire tam masculos quam feminas, potissimè ubi agitur de fideicommissio ordinato per feminam, ut in Romana seu Urbevetana successione 28. Ianuarii 1058. Albergato, de qua supra disc. 104.

Hoc igitur posito dicebam rationem occasione prohibitionis alienationis vel alia adjectam super conservatione bonorum in familia vel alio genere, reperiri quidem jure cautum, ut novum fideicom-

missum inducat, seu illud magis restrictivè ampliet ad personas sub dicta ratione comprehensas, non autem ut illud restringat vel contringat præsertim præcedit dispositivum & expellat in ta dec. 228. Celsi, quæ videtur magistralis, & præsertim in præcedentibus ad intellectum d. cons. 6. d. d.

Ideoque vel illud verbum familia capere erat in ea larga significatione, de qua Bart. & in l. finali C. de verb. signif. cum concord. per totam tract. lignag. §. 1. glos. 9. num. 237. Tindan. in quest. civil. cap. 138. num. 21. Nota dec. 102. num. par. 6. recen. & latus ac particulariter sibi in de mimentis disc. 13. quod tamen mihi non videtur tutum, quia in dispositionibus per ultimam voluntatem præsertim fideicommissariis, ex communis loquendi sub hoc familiæ nomine non nisi per se seu casata demonstrata videtur, ut admittitur in ximè allegato disc. 13 ac etiam quia testatrix in hoc vocabulo familiæ usa est, sed addidit etiam domus, quo casu planum est non nisi agnaticam seu casatam in proprio & vero sentia vestire, ut res supra in præcedentibus.

Vel melius, quod id intelligendum esse debetive seu prælativè, quod scilicet inter equales nepotes & descendentes, conservatio esse debet eorum domo & familia, ut masculi formam acciderent, atque ita earumque descendentes, non subsidiarie vocata censerentur, atque hic intelligi videbatur omnino congruus, & conciliabilis contrarietatis aliàs resultantis exclusivus, & hæc videtur veritas.

AUXIMANA

SEV

ANCONITANA

P R O

ANTONIO MARIA GALLO

C V M

ELEONORA FERRETTA
DE GALLIS,

Casus disputatus coram A. C. cum ignominioso exitu.

An in bonis gravati seu possessores fideicommissi competat hypotheca ob alienationes bonorum sine onere impleta onera sibi incumbenda Et quatenus talis gravatus expressè se obligaverit ad onerum implementum, à quo tempore hypotheca delumenda sit, an scilicet à die factæ obligationis, vel à die contraventionis & non implementæ